

(N°. 16.) Tucht- en Werkplaatsen.

B E S L U I T. (N°. 2.)

TJIPANNAS, den 15den Maart 1828.

De Commissaris Generaal over Nederlandsch Indië,

Gezien eene missive van den Luitenant Gouverneur Generaal, van den 1sten dezer, n°. 364, daarbij, ter voldoening aan eene aanschrijving van Hem Commissaris Generaal, van den 22sten December l. l., n°. 23, met de consideratiën en het advijs der Regering, inzendende een rapport van de Hoofddcommissie van landbouw, van den 23sten Januarij l. l., betrekkelijk het daarstellen en inrigten van twee of drie groote etablissementen van landbouw op Java, met oogmerk om in dezelve de tot gedwongen arbeid gecondemneerden te gebruiken, naar aanleiding der bepalingen, vervat in art. 23 van 's Konings besluit van den 5den April 1825, n°. 96, en de deswege ontvangen aanschrijving des Ministers voor de Marine en Koloniën, van den 28sten Julij 1827, n°. 45/28;

Heeft goedgevonden en verstaan: met intrekking en vernietiging, voor zoo veel noodig, van het thans bestaande

- 1°. Te arresteren het navolgende:

Reglement voor de behandeling van Inlanders en daarmede gelijkstaande personen, tot dwangarbeid veroordeeld, behoudens zoodanige reglementaire bepalingen, als nader op het inwendige bestuur der bij voorschreven reglement vermelde tucht- en werkplaatsen zullen worden vastgesteld.

Art. 1. De tot gedwongen arbeid gecondemneerden worden in 2 klassen onderscheiden :

- a. Gecondemneerden tot den kettingarbeid.
- b. Gecondemneerden tot dwangarbeid, het zij voor den kost zonder loon, het zij tegen zeker loon.

Art. 2. Deze twee klassen zullen steeds van elkander worden afgescheiden.

Art. 3. Er zullen voor iedere klasse afzonderlijke etablissementen worden opgericht, te weten :

- a. De eerstgenoemden zullen worden verzameld te Batavia en te Soerabaja, om aldaar aan de openbare werken te worden gebruikt.
- b. De tweede zullen uitsluitend worden gebruikt tot den landbouw in de 2 groote etablissementen, welke er te dien einde, overeenkomstig het Koninklijke besluit van den 5den April 1825, no. 96, op Java provisioneel zullen worden opgericht.

Art. 4. Van de buiten-bezittingen zullen naar genoemde plaatsen alleen kunnen worden verzonden zoodanige personen, welke tevens zijn gecondemneerd tot bannissement buiten het eiland, waar dezelve gevonden zijn, binnen Nederlandsch Indië, ter plaatse door het Gouvernement te bepalen.

Art. 5. Van Java en Madura zullen alle tot ketting- en dwangarbeid, voor den tijd van meer dan één jaar gecondemneerden, naar de voor hen respectievelijk bestemde verzamelplaatsen worden verzonden; zullende nogtans de verzending worden beschouwd te mogen geschieden zonder vonnis tot bannissement.

Art. 6. Degenen, die op deze wijze verwijderd worden uit de plaats van hun vorig verblijf, zullen, na expiratie van den tijd, voor den gedwongen arbeid bepaald, kosteloos derwaarts worden terug gebracht.

Art. 7. Dien ten gevolge zullen gecondemneerden, in de klasse a vallende, allen, zonder onderscheid te Batavia of

te Soerabaija worden geconfineerd. Van degenen, welke in de klasse *b* begrepen zijn, zullen binnen de jurisdictie van hunnen regter kunnen verblijven de zoodanigen, die niet meer dan voor één jaar tot dwangarbeid veroordeeld zijn, en voorts zoo velen, als de Regering zal goedvinden, voor de publieke werken op de plaats der condemnatie te laten, waartoe altijd zullen worden gekozen degenen, wier straf van den kortsten duur is, en die voor meer dan één jaar tot dwangarbeid verwezen zijn. De overige tot de klasse *b* behoorende zullen allen in de landbouw-etablissemanten, waarvan bij art. 3 gewaagd wordt, moeten werkzaam zijn.

De verzamelplaatsen voor de gecondemneerden van de klasse *a* zullen worden genoemd *tuchtplaatsen*, en die voor de klasse *b* *werkplaatsen*.

Art. 8. Even als dezelve zich in de benaming onderscheiden, zal ook de arbeid der gecondemneerden, de tucht, waarmede zij worden behandeld, en de kleederdragt verschillend zijn. En zal alzoo daarbij moeten worden in acht genomen, dat de naar tuchtplaatsen verwezenen zich aan zwaardere misdaden hebben schuldig gemaakt, en dus ook zwaarder behooren te boeten, en uit derzelver aard gevaarlijker sujetten zijnde, eene strengere tucht en confinement vereischen, terwijl de zoodanigen, die naar de werkplaatsen verwezen zijn, als minder misdadig beschouwd wordende, eene mindere straf ondergaan moeten, en eene zachtere tucht ondergaan kunnen.

Art. 9. Alle voormelde gecondemneerden worden door den Lande gevoed, gekleed en verzorgd. Zij zullen daarentegen bij uitsluiting voor den Lande arbeiden en wel zonder loon, ten zij dat zulks bij het vonnis anders mogt zijn bepaald. Zij, die voor loon dwangarbeid hebben verrigt, zullen, bij het verlaten hunner werkplaats, ontvangen het loon, dat zij verdiend hebben, na aftrek van hetgeen voor hen aan voeding en kleeding is besteed geworden.

Art. 10. De arbeid, die door de gecondemneerden verrigt wordt, zal worden geschat, even alsof dezelve door vrije lieden ware verrigt, en het bedrag daarvan zal ten lasten komen van het werk, waarvoor hetzelfde anders zoude zijn besteed geworden, terwijl het etablissement der gecondemneerden daarvoor zal worden gecrediteerd, en daarentegen gedebiteerd voor al deszelfs onkosten, geene uitgezonderd.

Art. 11. De kleeding der gecondemneerden tot kettingen en dwangarbeid zal zijn:

Voor de tuchtplaatsen, een kort baadje van grijs katoen, een korte broek, en een hoofddoek mede van grijs katoen; en voor de werkplaatsen, een kort baadje, korte broek en een hoofddoek van blaauw katoen.

Zij zullen nimmer langs den weg gaan, dan in gemelde kleederdragt.

Aan elk der gecondemneerden van de beide klassen zal daarenboven een kleedje of *sarong* voor tusschen tijds en des nachts worden verstrekt.

Art. 12. De gecondemneerden tot de tuchtplaatsen zullen speciaal worden gebruikt aan de zwaarste werken, als die:

Van de Marine-etablissemten op Batavia, Onrust en Soerabaja.

De Kogelgieterijen.

De Constructie winkel te Soerabaja.

De Houtstapelplaatsen.

Het reinigen der rioolen, enz.

Dezelfde kunnen, ofschoon hunne vaste verblijfplaats te Batavia en Soerabaja is, zoo noodig, voor eenen bepaalden tijd naar andere plaatsen, tot het arbeiden aan publieke werken, worden gedetacheerd.

Art. 13. De gecondemneerden tot de werkplaatsen zullen bij onderscheiding worden gebruikt tot den landbouw in een der twee groote etablissementen, welke daartoe, achtereenvolgens het bepaalde bij art. 3, provisioneel zullen worden daargesteld. In gemelde etablissementen zal hun ook de gelegenheid worden gegeven, om ambachten te leeren en te beoefenen, bij voorbeeld het timmeren en smeden, voornamelijk tot het vervaardigen van de landbouw-gereedschappen, die in gemelde etablissementen benoodigd zijn. Geen gecondemneerde tot dwangarbeid buiten de ketting vermag in eene tuchtplaats te worden geconfineerd, dan alleen om slecht gedrag en op last van den Resident van de plaats; behoudens de nadere goedkeuring van het Gouvernement. Aan dergelijke sujetten zal noch de grijze kleeding noch ketting mogen worden aangedaan.

Te bepalen, dat van de twee werkplaatsen of groote etablissementen voor den landbouw, bij art. 3 van het Reglement bedoeld, er dadelijk één zal worden opgericht in de residentie *Batavia*, district *Krawang*, ter plaatse, welke daartoe het meest geschikt zal worden geoordeeld.

3o. Te bepalen, dat het bestaande bannelings kwartier te *Banjoewangie* mede tot een etablissement van landbouw

zal worden uitgebreid, en dat tot dat einde de zulken der bannelingen, als tot ketting arbeid veroordeeld zijn, van daár zullen moeten verwijderd, naar eene der bij het Reglement bepaalde tuchthuizen overgebracht, en door andere tot dwangarbeid gecondemneerden vervangen worden.

En zal afschrift, enz.

LD. BURGGRAAF DU BUS DE GISIGNIES.
